

Konstruktionen av högerradikala populistiska maskuliniteter i Sverige. En feministisk analys

Ov Cristian Norocel

SAMMANDRAG: Ov Cristian Norocels artikel diskuterar den svenska högerradikala populismen utifrån ett feministiskt perspektiv. Han kartlägger Sverigedemokraternas omtolkningar av den nationella metaforen om ”det svenska folkhemmet” och analyserar konstruktionen av maskuliniteter inom svensk högerradikal populism. Norocel för fram en specifik tolkning av den begreppsliga metaforteorin, en tolkning som innefattar den genealogiska tanken om svenskhet och som avslöjar centrala heteronormativa maskuliniteter i skärningspunkten mellan kön, klass och ”ras”. Analysen, som utgår ifrån partiledaren Jimmie Åkessons bidrag i partiets tidning *SD-Kuriren*, visar att Åkesson i sin (om)tolkning av folkhemsbegreppet kombinerar en nostalgisk välfärdschauvinism med en kryptorassistisk konservativ attityd, med målet att bevara den vita patriarkala heteronormativiteten och den ”svenske” mannens hegemoni inom den ”svenska” nationella familjen.

NYCKELORD: Sverigedemokraterna; högerradikal populism; begreppsliga metaforer; folkhemmet; maskulinitet; välfärdschauvinism.

PUBLICERINGSHISTORIK: Originalpublicering.

OV CRISTIAN NOROCEL är doktorand i statsvetenskap vid Helsingfors universitet samt gästdoktorand vid Stockholms universitet.

FÖRSLAG PÅ KÄLLANGIVELSE:

Norocel, Ov Cristian (2013) ”Konstruktionen av högerradikala populistiska maskuliniteter i Sverige. En feministisk analys”, i *Det vita fältet II. Samtida forskning om högerextremism*, specialnummer av *Arkiv. Tidskrift för samhällsanalys*, nr 2, s. 45–67.
DOI: <http://dx.doi.org/10.13068/2000-6217.2.2>

© Ov Cristian Norocel/Arkiv förlag & tidskrift 2013 (publicerad 16 september 2013)

Artikeln distribueras enligt en upphovsrättslicens från Creative Commons: Erkännande-Ickekommersiell-IngaBearbetningar 3.0 Unported, som medger fri icke-kommersiell användning och spridning i oförändrat skick så länge källan anges.

Arkiv. Tidskrift för samhällsanalys är en sakkunniggranskad vetenskaplig tidskrift för samhällsvetenskap och historia. Samtliga artiklar publiceras fritt tillgängliga på:

www.tidskriftenarkiv.se
(beständig länk, DOI: <http://dx.doi.org/10.13068/2000-6217>)

Den här artikeln finns tillgänglig i följande format:

PDF & HTML: via beständig länk, DOI: <http://dx.doi.org/10.13068/2000-6217.2.2>

EPUB: ingår i e-boksutgåva av numret, ISBN: 978 91 7924 254 1

TRYCK: ingår i bokutgåva av numret, ISBN: 978 91 7924 255 8

Grafisk utformning och sidnumrering är identisk i pdf och tryck.

Samtliga artiklar i nr 2 (2013), *Det vita fältet II. Samtida forskning om högerextremism*,
nås via beständig länk, DOI: <http://dx.doi.org/10.13068/2000-6217.2>

REDAKTION FÖR NUMRET: Mats Deland, Paul Fuehrer och Fredrik Hertzberg

Arkiv. Tidskrift för samhällsanalys

ISSN: 2000-6217 (för elektronisk resurs)

ISSN: 2000-6225 (för tryckta nummer)

ges ut av

Stiftelsen Arkiv för främjande och spridning
av samhällsvetenskaplig och historisk forskning

genom

Arkiv förlag & tidskrift

Box 1559

SE-221 01 Lund

BESÖK: L Gråbrödersg 3 c, ipg

TEL: 046-13 39 20

ARKIV FÖRLAG: arkiv@arkiv.nu · www.arkiv.nu

TIDSKRIFTEN ARKIV: red@tidskriftenarkiv.se · www.tidskriftenarkiv.se

ANSVARIG UTGIVARE & CHEFREDAKTÖR: Sven Hort

ADMINISTRATIV REDAKTÖR: David Lindberg

REDAKTÖRER: Paavo Bergman, Lisa Kings, Zhanna Kravchenko

Konstruktionen av högerradikala populistiska maskuliniteter i Sverige. En feministisk analys

OV CRISTIAN NOROCEL

Syftet med denna artikel är att diskutera den svenska högerradikala populismen utifrån ett feministiskt perspektiv. Det gör jag genom att kartlägga Sverigedemokraternas (hädanefter SD) omtolkningar av den nationella metaforiska konstruktionen – det svenska *folkhemmet* – och på så sätt analysera konstruktionen av maskuliniteter inom svensk höger-radikal populism. Jag kommer även att föreslå en specifik tolkning av den begreppsliga metaforteorin, nämligen en tolkning som innefattar den genealogiska tanken om svenskhet och som avslöjar centrala hetero-normativa maskuliniteter i skärningspunkten mellan kön, klass och ”ras”. Bidraget är mitt svar på tidigare vädjanden om mer innovativa sätt att utforska högerradikal populism (Mulinari & Neergaard 2010), och mer specifikt en undersökning av de maskuliniteter som stöds inom dessa politiska diskurser (Geden 2005; Norocel 2009).

Analysen riktar in sig på Jimmie Åkessons skrivande – ledare, svar i intervjuer och andra inlägg – som publicerats i partiets tidning *SD-Kuriren* från att han valdes till partiledare 2005 fram till 2010 års riksdags-

Den här artikeln har sitt ursprung i ett paper som jag presenterade vid European Conference on Politics and Gender i Budapest, 13–15 januari 2011. Uppsatsen har utmynnats i två separata artiklar som berör samma tema men med olika disposition och argumentation. Den andra artikeln finns publicerad som ”Give Us Back Sweden! A Feminist Reading of the (Re)Interpretations of the *Folkhem* Conceptual Metaphor in Swedish Radical Right Populist Discourse”, i *NORA – Nordic Journal of Feminist and Gender Research*, volym 21, nr 1 2013 (<http://dx.doi.org/10.1080/08038740.2012.741622>).

val. Valet av empiriskt material motiveras av att *SD-Kuriren* har varit ett av få mediala utrymmen tillgängliga för Åkesson att diskursivt utveckla partiets sociala och politiska begrepp. Det empiriska materialet i min studie består av 88 ledare och artiklar, omfattande totalt cirka 33 400 ord. Denna artikel ställer sig i raden av artiklar som ur ett feministiskt perspektiv granskar heteronormativitet och maskuliniteter i den svenska kontexten (Eduards 2007; Johansson 2005; Norocel 2010a). Analysen problematiserar därmed det faktum att Sverige i allmänhet beskrivs av många forskare som en symbol för välfärdsstaten och ett skolexempel vad gäller jämställdhet (Eriksson, Sandberg & Pringle 2008, s. 49).

På jakt efter ett genusperspektiv i teoretiserandet av högerradikal populism

SD har klassificerats av forskare som ett högerradikalt populistiskt parti (Rydgren 2006; Hellström 2010; Norocel 2010a) med ett förflutet befläckt av ett nära samarbete med öppet odemokratiska, nynazistiska och andra högerradikala grupperingar (Larsson & Ekman 2001; Mattson 2009). Partiet har tills nyligen behandlats av forskare som ett misslyckat fall bland de övriga europeiska högerradikala populistiska partierna, eftersom SD före 2010 inte hade kunnat uppnå parlamentarisk representation (Widfeldt 2000; Rydgren 2006). Vad SD och övriga liknande partier har gemensamt är ett förhållningssätt till politik som exploaterar de nuvarande föreställningarna kring nationell identitet (Norocel 2009, s. 242) och kopplar samman otillfredsställda sociala krav med en rädsla för utanförskap och social kollaps (Wieviorka 1993, s. 92).

Å ena sidan blir SD:s orientering till höger särskilt uppenbar när det gäller sociala och kulturella frågor. Partiet har en negativ inställning till invandring och en restriktiv hållning gällande medborgarskap. Till detta kan man lägga en nästan auktoritär syn på frågor om lag och ordning (de förordar strängare straff) och familjen (de förespråkar traditionella könsroller och motsätter sig feminism) (Rydgren 2006, s. 11). Å andra sidan uppvisar SD en stark ”välfärdschauvinism” (Rydgren 2006; Mudde 2007), och partiet framhåller den påstått ohämmade invandringen som den främsta orsaken till de kontinuerliga nedskärningarna av välfärds-

staten, till exempel ökningen av de sociala utgifterna, sänkt kvalitet på och försämrade tillgång till sjukvård och lägre pensioner. Därför är SD:s hänvisningar till jämställdhet i själva verket en hänvisning till likformighet, som oftast i praktiken betyder fientlighet gentemot invandrare, mot mångkulturellt bemötande och mot hbt-personer (Laycock 2005, s. 134). Med andra ord stöts det högerradikala populistiska idealet om nationell renhet upp av rasism, misogyni och homofobi. Förmodligen är ”folkhemmet” (i meningen det svenska folkets hem) det kärnkoncept som SD använt sig mest av för att binda samman sin politiska plattform och för att samla sina ståndpunkter om uteslutande och välfärdschauvinism (Hellström 2010; Lodenius & Wingborg 2009; Mulinari & Neergaard 2010).

Ett problem som uppstått är att tidigare forskning om högerradikal populism ofta har saknat ett genusperspektiv. Mestadels erkänner forskningen bara den oproportionerligt stora närvaron av män bland högerradikala populistiska partiers gräsrotter och anhängare (Widfeldt 2000; Laycock 2005; Rydgren 2006; Mudde 2007; Hellström & Nilsson 2010). Kärnbegreppen i teoretiseringen av populism – alltså idén om folkets suveränitet förkroppsligad i den karismatiska ledaren och den manikeiska motsättningen mellan ett homogent folk och påstått korruperade och frånvarande eliter – har sällan granskats ur ett genusperspektiv.

Jag är dock medveten om att maskulinitet är en allmänt vedertagen och underförstådd synonym för den ”normala” personen, som i sin tur möjliggör ett utanförskap och en underordning av personer som inte sammanfaller med avseende på kön, sexualitet, klass, ”ras” och religion (Carver 2008a, s. 70). Med andra ord förblir den vite mannen den ”sanna” normen, utan att han blir sexualiserad. Det är han som samtidigt förkroppsligar den levande och dugliga människan; han representerar i all tysthet den standard mot vilken alla andra mäts, vare sig de är infödda kvinnor eller invandrade kvinnor och män (Eduards 2007, s. 69). Ett mycket produktivt sätt att förmedla sådana påståenden om den vite mannens överlägsenhet är också genom att skildra nationen som en organisk gemenskap, som en familj. I sin högerradikala populistiska tolkning framställs då den nationella familjen som en hierarkisk struktur som naturaliserar männens dominans. Männerna presenteras som familjefäder

och kvinnorna underordnas och reduceras till männens hustrur och mödrar till deras barn (Honohan 2008, s. 73; Ringmar 2008, s. 61).

Idéer av den typen, om släktskap som omfattar hela nationen, är utan tvekan som mest kraftfulla när de används symboliskt och metaforiskt, snarare än för att förmedla bilden av en gemensam genetisk härkomst (Ruane & Todd 2004, s. 221). I den svenska kontexten är det folkhemsbegreppet som gestaltar de metaforiska föreställningarna om den nationella familjen. Därför fortsätter artikeln med en presentation av de viktigaste principerna inom den begreppsliga metafor-teorin och en kritisk granskning av de nuvarande metoderna. Det leder slutligen fram till ett förslag på en ny genealogisk metod. Därefter gör jag en kortfattad historisk presentation av folkhemsbegreppet som belyser dess relation till frågor som berör heteronormativitet och patriarkala hegemoniska maskuliniteter. Det empiriska materialet analyserar jag med hjälp av den föreslagna metoden som sedan visar Åkessons användning av den nationella familjemetaforen över tid. Den avslutande delen av artikeln innehåller en översikt av resultaten och en slutdiskussion.

”Nationen är en familj”: att leta efter nya sätt att använda den begreppsliga metafor-teorin i det diskursiva fältet

Diskussionen om metaforer och deras roll i diskursen har en lång tradition. En av de kanske mest omdebatterade analyserna av metaforer finns i Aristoteles filosofiska verk där metaforerna generellt användes som bildliga uttryck, som dekorativa tillbehör i diskursen. Aristoteles ansåg metaforerna vara ett kraftfullt sätt att överföra mening från ett sammanhang – till exempel händelser, aktiviteter, idéer, objekt eller attribut – till ett annat. Detta hör ihop med metaforernas förmåga att skildra ovanliga likheter mellan de berörda områdena (Aristoteles 1993, s. 46). Kognitiva lingvister hävdar däremot att metaforerna inte behöver uppfattas som rena retoriska utsmyckningar. De har utarbetat en teori om metaforerna som grundläggande för människans begreppssystem (se Lakoff & Johnson 1980; Gibbs 1998; Charteris-Black 2004; Semino 2008). Enligt den

begreppsliga metafor teorin skapas mening inom en viss diskurs genom en begreppsmässig struktur. Denna konceptuella struktur är kontextbunden, vilket betyder att den utgår från kulturella och verkliga företeelser (Kövecses 2008, s. 179), likt de konventionella metaforerna. Betydelsen är alltså inbäddad redan i anslaget och använder sig av ett konceptuellt system (Lakoff & Johnson 1980, s. 197). En del forskare betonar dessutom att *måldomänerna*, de som ska förklaras med hjälp av begreppsliga metaforer, oftast hänvisar till erfarenhetsområden som är obekanta, och som dessutom befinner sig på en hög nivå av abstraktion och komplexitet – såsom begreppet ”nation” i den metafor som används i denna artikel. *Källdomänerna*, de domäner som ger en ny förklaring av måldomänerna, är ofta lätt igenkännbara, konkreta och verkliga företeelser (Semino 2008, s. 6) – såsom relationerna inom en familj.

Vissa forskare hävdar att valet av begreppsmässig metafor i ett visst socialt sammanhang har en betydande inverkan på hur vi strukturerar verkligheten. Den kan avgöra vad som förklaras samt med vilka medel, och vad som finns kvar utanför denna förståelseram, och på så sätt belysa de olika maktförhållanden som verkar inom den aktuella diskursen (Boréus & Bergström 2009, s. 267). Det är dessutom värt att notera att metaforer är produkter av en diskurs, och därmed beroende av det sammanhang i vilket de produceras. I själva verket anses metaforerna samtidigt vara både produkter av de specifika diskurserna där de framträder och aktiva aktörer i utformningen av själva diskursen, som fungerar som diskursiva noder som genererar betydelse i kombination med text och kontext. Med andra ord måste man i analysen av metaforer beakta även själva diskursen där de ingår (Carver & Pikalo 2008, s. 3; Semino 2008, s. 30–32; Gibbs & Lonergan 2009, s. 251).

Politiska diskurser är utan tvekan ett av de diskursiva områden där det är särskilt tacksamt att studera begreppsliga metaforer och könsfrågor. Några forskare har exempelvis visat hur politiska ledare använder sig av befintliga föreställningar eller känslomässiga associationer som är specifika i en viss kultur, för att befästa en bild av de politiska grupper de leder och av sig själva som deras företrädare (Charteris-Black 2004; Semino 2008, s. 97–100). I detta sammanhang är det värt att notera att diskurserna inom de politiska partier som ligger nära kanterna på den

politiska skalan, både till höger och vänster, verkar vara mer metaforiska än inom övriga politiska grupper (Vertessen & Landtsheer 2008, s. 274–275; Norocel 2010b, s. 707).

Begreppsliga metaforer är aldrig neutrala och politiska aktörer kan använda dem för att fördjupa människors förvirring och för att ge stereotypa beskrivningar av olika grupper i samhället. Ett exempel på detta kan vara att skildra kvinnor som svaga och underordnade eller att definiera vad som anses vara oönskade sociala manifestationer, exempelvis kvinnors frigörelse eller andra (oönskade) gruppers deltagande i politiken (Momani, Badarneh & Migdadi 2009; Norocel 2010a; 2010b). Begreppsliga metaforer är inte heller oskyldiga när det gäller att upprätthålla hierarkier och de används ofta för att främja vissa manlighets- och kvinnlighets-typologier (Koller & Semino 2009). I västerländska diskurser uppvisar begreppsliga metaforer ofta en djupt könsbunden hierarki, där män och maskuliniteter är förknippade med ledarskap och makt, förnuft, styrka och kreativitet, medan kvinnor förknippas med vördnad, irrationalitet, svaghet, och fortplantning (Kress 1985, s. 202; Carney 2008, s. 168). Det finns därtill, hävdar jag, en annan, rasifierad dimension av den nämnda hierarkin, som jämställer manlighet med ”vithet”. Vithet uppfattas som en hegemonisk ”normalitet”, medan kvinnlighet är kopplad till rasskillnader och därmed utgör ett underordnat ”särdrag”.

Den begreppsliga metafor-teorin har blivit kritiserad av vissa forskare, särskilt vad gäller risken för cirkulär argumentation (Semino 2008; Kertész & Rákosi 2009) och utmaningen att utforma en lämplig metod-apparat (Cienki 2005, s. 304; Kövecses 2008, s. 168–169; Boréus & Bergström 2009, s. 276–278). Det finns dock flera sätt att lösa de utmaningar som understryks i nämnda kritik. Enligt min uppfattning kan det ske genom en omsorgsfull skildring av den genealogiska omvandlingen av den begreppsliga metaforen som ska undersökas. I detta sammanhang, och i linje med begreppets foucauldianska tolkning (se Foucault 2000; 2003), behöver den begreppsliga metaforens genealogi inte förstås som en strävan efter ett ursprung, inte heller som en skildring av dess linjära utveckling. Snarare innebär genealogin en studie över tid av de mångfasetterade och ibland även motsägelsefulla betydelseutvecklingar som metaforerna uppvisar inom en viss diskurs. Dessutom bedrivs min studie

som presenteras i denna artikel enligt principen om ”oregelbundenhetens dominans” (*”dominance of irregularity”*) – ett *top-down*-tillvägagångssätt som innebär att man först definierar de befintliga begreppsliga metaforerna och sedan gör en omfattande analys av dem (Kövecses 2008, s. 182). Samtidigt beaktar jag även spänningen mellan det universella förkroppsligandet och det lokala sammanhanget i den metaforiska konstruktionen (Kövecses 2008, s. 170).

Mitt mål är att i analysen sträva efter en cyklisk argumentation, eller rättare sagt att kunna återvända till utgångspunkten, men på en annan kognitiv nivå. Det förutsätter en viss grad av effektivitet i inhämtning av ny information, i motsats till ett rent cirkelresonemang som misslyckas att omvärdera kontexten (Kertész & Rákosi 2009, s. 718). Mitt syfte med metoden är att avslöja (åter)positioneringar av den svenska nationella metaforen – det svenska folkhemmet – inom den högerradikala populistiska diskursen, en diskurs som rymmer centrala svenska heteronormativa maskuliniteter.

(Om)definieringar av folkhemmet: från konservativa och socialdemokratiska till högerradikala populistiska uttydningar

Ett begrepp som är djupt rotat i den svenska politiska diskursen för det svenska nationsbyggandet är ”folkhemmet”, som flera forskare anser har haft en central betydelse i svensk modern historia (Trägårdh 2002, s. 131; J. Andersson 2009, s. 218–220; Hellström 2010, s. 95). I det sammanhanget är folkhemmet mer än en enkel lexikaliskt metaforisk konstruktion. I stället är folkhemsmetaforen nära förknippad med det svenska samhällsbyggandet och den har en direkt hänvisning till den begreppsliga metaforen ”nationen är en familj” (Norocel 2010a, s. 173). Om jag redan nu preliminärt föregriper analysen av det empiriska materialet i studien, kan vi se att Jimmie Åkesson och SD hänvisar till det svenska folket och deras inneboende svenskhet genom att poängtera särskilda kulturella markörer som skiljer svenskarna från övriga invånare i landet, som utpekas som representanter för ”den Andre”. Åkesson utnyttjar här

tvetydigheten i folkhemsbegreppet, som både mobiliserar en konservativ genealogi för partiet och presenterar SD som den ”sanna” arvtagaren till den svenska socialdemokratin.

Folkhemmet – den svenska nationella familjens hem

I sin konservativa uttolkning under 1800-talet förkroppsligade folkhemmet det påstådda harmoniska förhållandet mellan kungen och hans folk, på ett sätt som liknar den borgerliga familjen under faderns noggranna ledning (Hall 1998, s. 71). Tyngdpunkten lades på något slags idyllisk ekologisk konservatism och dess kärnvärden: ordning, nationell sammanhållning och naturaliserade samhällshierarkier (Götz 2001, s. 104–105). Under tidigt 1900-tal blev emellertid folkhemsmetaforen en oskiljaktig och inflytelserik del av den svenska socialdemokratiska politiska diskursen. Den uttryckte partiets engagemang för att bygga ett samhälle baserat på jämlikhet, solidaritet och tron på framsteg, där arbetaren blev synonym med ”vanligt folk”, alltså det svenska folket (Götz 2001, s. 106; Trägårdh 2002, s. 140; Dahlstedt 2009, s. 117–119; Hellström 2010, s. 97). Det socialdemokratiska folkhemmet bidrog till upprättandet av den moderna svenska nationella gemenskapen och byggdes på den treenighet som bestod av demokratin, folket och nationen (Hellström & Nilsson 2010, s. 62). Det socialdemokratiska folkhemskonceptet formulerades av Per Albin Hansson, socialdemokratisk ledare och svensk statsminister i fyra regeringar mellan 1932 och 1946:

Hemmets grundval är gemensamheten och samkänslan. Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbakasatta, inga kelgrisar och inga styvbarn. [...] I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i privilegierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, i rika och fattiga, besuttna och utarmade, plundrare och plundrade (Hansson 2010, s. 57–58).

Trots sina universalistiska anspråk hade folkhemmet en restriktiv och disciplinerande prägel, anser forskarna; det fanns klara avgränsningar mellan dem som ingick i samhället, samt deras plikter, och dem som inte ansågs vara värdiga det (J. Andersson 2009, s. 114–115). Tidigare forskning

har argumenterat för att detta utkristalliserade sig under åren, genom exempelvis social ingenjörskonst, tvångssteriliseringar och en generellt stark social kontroll (Hirdman 1995; Broberg & Tydén 2005). Av senare datum är socialdemokratins och vänsterns försök att modernisera och utöka denna metafor till att omfatta mångkulturalism och miljömedvetenhet, och samtidigt förkunna konceptets obestridliga svenskhet (Götz 2001, s. 113).

Om vi tittar närmare på Åkessons sätt att formulera sig ser vi att han har försökt överta konceptet, men han har också ersatt den idylliska bilden av folkhemmet med en mer samtida bild som skildras i termer av ett delat samhälle med ständigt växande motsättningar mellan infödda svenskar och invandrare, en ökad otrygghet och osäkerhet, och där elitens behov skiljer sig från de vanliga människornas behov:

Trots många brister var det svenska folkhemmet länge ett samhälle präglad av framtidstro, trygghet och gemenskap. Denna tid är dock förbi och Sverige har blivit ett kallare land att leva i. Samhällseliten har fjärrat sig allt längre från oss medborgare. Grupp motsättningar, en eskalerande brottslighet, nedmonterad välfärd och en uppluckrad moral har skapat en allt mer utbredd känsla av otrygghet och osäkerhet (Åkesson 2009a).

I sin beskrivning av det moderna svenska samhället använder Åkesson sig av den inneboende tvetydigheten i begreppet "folk". Å ena sidan drar han en linje mellan de besvikna vanliga medborgarna – de "sanna" invånarna i folkhemmet – och den otillgängliga eliten. Å andra sidan har samma "sanna" medlemmar i folkhemmet identifierats som "riktiga" svenskar, de som möter farorna, den eskalerande kriminaliteten och den växande osäkerheten, som den önskade invandringen för med sig. Åkesson främjar därmed en typ av monokulturell nationalism som upprätthåller social samhörighet mellan kulturellt liknande svenskar (Hellström & Nilsson 2010, s. 62–63). I Åkessons bruk av begreppet har folkhemmet utvecklats, från det som tidigare var ett verktyg för att definiera dem som skulle inkluderas i den nationella gemenskapen till en mekanism som separerar detta samhälle från det som anses falla utanför hemmets hägn (Hellström 2010, s. 106).

*Vems folkhem? Könad vithet och heteronormativitet
i byggandet av den nationella familjen*

Flera feministiska forskare har på ett övertygande sätt hävdad att den svenska nationella familjemetaforen redan tidigt var en djupt könad struktur, som bygger på mäns härskarposition och deras kontroll över kvinnors kroppar (Hirdman 1995; Runcis 1998; Lennerhed 2002; Eduards 2007; Norocel 2010a). Denna familjemetafor utsåg män till beskyddare, till gentlemän som försvarade ofria ”kvinnor och barn”, till väktare av hustrur och döttrar, till visionärer och rättmätiga statsmän och till experter som säkerställde det välfungerande svenska samhället (Eduards 2007, s. 21). Med andra ord utgjorde folkhemmet en hyllning till heterosexualiteten i en moderniserad patriarkal omgivning även när folkhemsmetaforen var som starkast, i mitten av 1900-talet (Hirdman 1995, s. 90). Familjemetaforen bekräftade äktenskapet som en kärninstitution med en stark heteronorm och en uppdaterad patriarkal underton. Familjemetaforen idealiserade männen som ståndaktiga och hängivna familjeförsörjare och kvinnorna som hemmafruar som uppfostrade barn. Barnen skulle skyddas för att säkerställa den demografiska nationens överlevnad (Hirdman 1995, s. 135).

I detta sammanhang är heteronormativitet mer än bara en normativ sexuell praktik – den är också ett normalt levnadssätt (Jackson 2006, s. 107). I folkhemsmetaforen vilar heteronormativiteten på en könsasymmetri som tar för givet att kvinnor är sexuellt tillgängliga och attraktiva för män och att deras plats inom den heterosexuella parrelationen är som hustrur och mödrar (Jackson 2006, s. 114; Tuori 2009, s. 157–158). En sådan normativ heterosexualitet upplyfter inte bara heterosexualiteten till något som är mer värdefullt än homosexualitet, utan den skapar också en uppsättning hierarkiska relationer mellan de olika sätt som finns att uppfylla heterosexualitetsnormen. Det leder till upprättandet av hegemoniska och underordnade heterosexualitetsformer (Seidman 2005, s. 40).

Eftersom heterosexualiteten är fragmenterad skapas ett utrymme med olika nivåer av respektabilitet och därigenom olika sätt att skildra vad som anses vara en god heterosexuell medborgare. Det som i allmänhet uppfattas som normen omfattar de traditionella könsrelationerna inom den livslånga monogama relationen (Seidman 2005, s. 59–60). Men norma-

liseringsprocessen sträcker sig även bortom gränserna för heterosexualitet och börjar även omfatta homosexualitet genom att separera ”normalt gay” från ”farligt queer” och på så vis skilja de pålitliga medborgarna från de dåliga medborgarna (Seidman 2005; Jackson 2006, s. 112).

Åkessons förvandling av folkhemmet: högerradikala populistiska (om)tolkningar av ”nationen är en familj”

Tidigare analyser av den begreppsliga metaforen ”nationen är en familj” som används inom högerradikala populistiska diskurser har avslöjat att den rymmer en logik med en rigid hierarkisk strukturering av olika medlemmar i den nationella familjen. Medlemmarna står alla i ett beroendeförhållande till en stark manlig figur (Norocel 2010a, s. 180–181; 2010b, s. 708). I den svenska debatten hänvisade folkhemsmetaforen till den nationella familjen som fanns samlad under samma skyddande tak. Den begreppsmässiga metaforen utvecklades över tid i Åkessons bidrag i *SD-Kuriren*, detta genom en linjär argumentation som innehöll både biologiska och hierarkiska dimensioner specifika för den metaforiska användningen av familjebegreppet (Ringmar 2008, s. 60). I själva verket kan Åkessons diskurs beskrivas som en kombination av en nostalgisk välfärdschauvinism och en ståndaktigt konservativ attityd, befläckad med en främlingsfientlig hållning.

Ett välfärdschauvinistiskt projekt

Strax efter att ha blivit vald till partiordförande positionerade Åkesson sitt parti som beskyddare av den svenska välfärdsmodellen. Om vi tittar närmare på hans artiklar från 2005 finner vi att det idealiserade folkhemmet beskrevs som om det befann sig på randen till en kollaps, i händerna på inkräktare som kommit utifrån till det svenska samhället och som inte uppfyller normerna. Med andra ord var det ett samhälle under hot av en utländsk ”Andre”. Därigenom blev den begreppsliga folkhemsmetaforen likställd med en naturlagsmässig logik, som beskriver ett hem som det svenska folket är satt att värna om (Hellström 2010, s. 100).

Rötterna till den svenska välfärds kollapsen är inte svåra att spåra. En allmän moraluppluckring med fusk och fiffel har förstas gjort sitt. [...] Den förda mass-

invandringspolitiken står i motsats till den svenska välfärdsmodellen på åtminstone två plan. För det första kostar den enorma summor pengar, som hade gjort nytta på andra håll i samhället. För det andra har den tagit död på den inre solidaritet som är helt grundläggande för en solidarisk välfärdsmodell. Klart står att vi måste välja – mångkultur eller välfärd? För oss är valet enkelt! (Åkesson 2005b)

Invandringen beskrivs där av Åkesson som en ”mass”-rörelse som han anser vara ansvarig för nedskärningen av den svenska välfärdsstaten. Invandringen ”kostar [...] enorma summor pengar” och har ”tagit död på den inre solidaritet” som kännetecknar den svenska välfärdsmodellen. Med andra ord målas den invandrade Andres förekomst i folkhemmet upp som en ekonomisk börda och som en kraft som löser upp det svenska samhället. Samtidigt riktas Åkessons kritik inte bara mot de oönskade ”nykomlingarna” utan också mot den politiska kraften som skulle kunna hävda äganderätten till folkhemsmetaforen i dess moderna form: Sveriges socialdemokratiska arbetareparti (hädanefter S).

År 2009 kritiserade Åkesson S och dess ledning inte bara för ”slapphänt” behandling och ”misskötsel” av den nationella förmögenheten, utan också för deras försök att ändra den exkluderande innebörden av folkhemsmetaforen. Han krävde högljutt av S: ”Ge oss Sverige tillbaka!” SD hade alltså förvandlats till ”ett parti för och av vanliga svenskar” och dess politiska dagordning fastställdes för ”att återinföra lag och ordning, att slå vakt om den svenska välfärdsmodellen, att återupprätta den samhälleliga gemenskapen och att låta Sverige förbli Sverige” (Åkesson 2009a).

När S bytte ordförande 2007 fokuserade Åkesson sin kritik på vad han ansåg vara ett svek mot partiets socialdemokratiska ideal (Osignerad artikel 2007a). Den avgående ledaren Göran Persson anmärktes på för sin användning av ”en image av falsk traditionalism, lantlighet och folkhemsnostalgi”. Valet av Mona Sahlin till partiets ordförandepost beskrevs som negativt av Åkesson och han ansåg att det var början på en period av ”kulturell radikalism”, ”mångkultur” och ”samhällsupplösande”, präglad av sociala konvulsioner på grund av hennes ”extrema hållning i invandrings- och integrationsfrågor”. Sahlins ansträngningar att ifrågasätta den hegemoniska svenskheten och placera den i en bredare mångkulturell diskurs ansågs vara ”förakt för det svenska kulturarvet”. Hennes försök att öppna folkhemmet till att inrymma mångkulturalism, feminism och den post-

moderna humanismen, beskrevs som källor till samhällets förfall som skulle leda till en upplösning av moraliska normer. Ett sådant försök till tolerans och mångfald ansågs vara ett direkt hot mot den förenklade dikotomin mellan gott och ont som högerradikala populisterna föredrar (Lakoff 1996, s. 170–171). Det förutsägbara resultatet, enligt Åkesson, skulle vara att ge stöd åt väljarflykten från Socialdemokraterna till SD (Osignerad artikel 2007a). Ett år senare avvisade Åkesson de motstrategier som S utvecklat som svar på hans manövreringar. Han hävdade att SD felaktigt hade kallats ”löntagarfientliga, kvinnofientliga, kulturfientliga och fackfientliga – för att nämna några exempel” (Åkesson 2008a).

Åkessons skildring av den svenska arbetarklassen är av betydelse, eftersom den avslöjar de djupt könade villkor som folkhemsmetaforen uppvisar i hans diskurs. Proletariatet som Åkesson också ofta hänvisade till omfattades av arbetare som i stor utsträckning var fackligt organiserade inom den traditionellt mansdominerade metall- och pappersindustrin (Åkesson 2008b). Genom att göra så framhävde Åkesson en djupt stereotyp syn på arbetarklassen som en mansdominerad klass, och han ignorerade att det finns ett stort antal svenska kvinnor i lågavlönade arbeten samt att invandrade kvinnor och män ofta tvingas till otrygga tillfälliga anställningar. Åkessons sätt att skildra folkhemmet kan tyda på en längtan efter ”social sammanhållning”, där de svenska patriarkala normerna är överlägsna och styrks av essentialiserade roller för män som familjeförsörjare och för kvinnor som osynliga Andra. Dessa Andra är isolerade och bundna till den privata sfären i sina hem. En sådan nostalgisk upprustning av patriarkalismen ledde Åkesson till att 2009 dra slutsatsen: ”Det är ingen slump att socialdemokraterna tar så allvarligt på våra framgångar. Vi är det enda reella hotet mot att det blir en ren vänsterregering 2010” (i H.-O. Andersson 2009).

Konservativa värderingar – en dåligt kamouflerad krypto-rasism

Man ska inte glömma att Åkessons folkhem uppvisar konservativa drag. I detta avseende hävdade han ofta att den svenska lutherska kyrkan (och kristendomen i sin helhet) är en förankringspunkt i ”dessa omvälvande och otrygga tider”. Han anklagade även ”socialister och liberaler” – det politiska etablissemanget, med andra ord – för att ha förvandlat kyrkan

till ”oigenkännlighet” och att ha degraderat den kristna lutherska läran från en statsreligion till att ha samma status som rena kulter, så som scientologin, eller till något lika ”främmande” som islam. Separationsprocessen mellan statsmakten och den lutherska kyrkan ansågs vara ett angrepp på svenskheten själv:

Kyrkan har spelat en avgörande roll för utvecklingen av det samhälle vi lever i och för de värderingar vi bär med oss. Av den anledningen är jag naturligtvis djupt oroad över att våra fäders kyrka plötsligt blivit ett trossamfund bland alla andra och numera är att jämställa med islam eller scientologerna. I dessa omvälvande och otrygga tider behöver vi en fast punkt i tillvaron att falla tillbaka på. Där har Svenska kyrkan en viktig roll att spela. Just därför ser jag det här kyrkovalet som oerhört viktigt (Åkesson 2005a).

Trots att Sverige anses vara ett av de mest sekulariserade samhällena i världen (Rydgren 2006) väljer Åkesson att jämföra islam med en kontroversiell sekt, scientologin. Därmed konstruerar han en hierarki av religiös värdighet, med den svenska lutherska kristendomen i toppen, för att på så sätt upprätthålla folkhemmets kristna genealogi. Motståndet mot islam blev med tiden mer våldsamt. Han protesterade högljutt mot etablissemangets ”anpassningspolitik” gentemot den muslimska befolkningen, och motsatte sig införandet av lediga dagar som inte hör till traditionella kristna högtider. Han tillade att en sådan åtgärd skulle falla ”på sin egen orimlighet” (Osignerad artikel 2006).

Åkessons betoning av den svenska kristendomen kan betraktas som en dåligt kamouflerad krypto-rasism. Den icke-traditionella religionen hos den utländske Andre kamouflerar ett rastänkande under talet om ”kulturella skillnader” och hänvisningarna till en påstådd ”civilisationernas kamp” (Huntington 2006). Den Andre – ofta beskriven som manlig – blir hos Åkesson en representant för en homogen grupp som kännetecknas av en uthållig traditionalistisk patriarkal attityd, vilket kontrasteras mot en ”svenskhet” som i allmänhet, och inte enbart hos SD, uppfattas som likställt med en stor förståelse för jämställdhet mellan könen (de los Reyes & Molina 2000; Bredström 2006; Tuori 2009; Keskinen 2011).

Invandrarfamiljer anses då vara problematiska: antingen är de strikt traditionalistiska och patriarkala eller så är de frånvarande. På det sättet beskrivs de som en källa till oro för de infödda, eftersom de svenska

kvinnorna kan falla offer för invandarmännens hypersexualitet (Eriksen 2002, s. 60; Tuori 2009, s. 165; Keskinen 2011, s. 112–113). En sådan hållning framträder hos Åkesson 2009:

Kanske beror det på att fler och fler, i likhet med Sverigedemokraterna, börjat inse att massinvandring och mångkultur inte bara medför nya maträtter utan också ökat hedersvåld, segregation, motsättningar, rotlöshet, gängbildningar, våldtäkter och personrån, ifrågasättande av svenska traditioner och symboler, arbetslöshet, sänkta betyg och kunskapsnivåer i skolan, religiös fundamentalism, könsstympning, kvinnoförtryck, tvångsäktenskap, ökade kostnader och minskad välfärd? (Åkesson 2009b)

I detta fall försöker Åkesson avslöja det han påstår vara faran med multikulturalismen. Den utländske Andre har inte bara infört nya livsmedel och maträtter i den svenska kosten. Därtill förknippas *han* även med ”hedersmord”, ”gängbildningar”, ”våldtäkter” och ”religiös fundamentalism”, där ”könsstympning”, ”kvinnoförtryck” och ”tvångsäktenskap” underförstått har sitt ursprung. Den Andre är otvivelaktigt maskuliniserad och förutom det även jämställd med en viss ”ras” under täckmanteln av att tillhöra en annan religiös och kulturell gruppering.

Skildringen av en hotande rasifierad Andre ligger ofta till grund för byggandet av de inföddas heteronormativa maskuliniteter och femininiteter (Keskinen 2011, s. 118). Den indirekta konsekvensen av skildringen av den utländska Andre som den hypersexuella, hypervåldsamma och patriarkala manligheten blir att den infödda svenska manligheten finner tröst i dess negation (Osignerad artikel 2008; Osignerad artikel 2009). Den infödda manligheten kan därmed bekräfta sin oreflekterade heteronormativa vithet och sin överlägsna position som en civiliserad försvarare av de ”försvarslösa” – en kategori tillräckligt bred för att omfatta såväl infödda som invandrade kvinnor, samt deras barn, de gamla och de sjuka (Eduards 2007, s. 69; Carver 2008b, s. 157).

Den vita patriarkala heteronormativiteten

Åkessons vilja att skydda folkhemmet var, ur denna synvinkel, fokuserad på att kontrollera kvinnors kroppar så att de skulle föda den rätta sortens avkomma. Svenska kvinnor blev tilldelade en heteronormativ sexualitet, med medföljande obligatoriskt familjeliv (Jackson 2006, s. 114). Svenska

kvinnor positioneras på detta vis och tilldelas på samma gång en rent dekorativ position som sexuella objekt för en heterosexuell manlig konkurrens och en belöning som underdåniga fruar och engagerade mödrar till deras svenska ättlingar (Mulinari & Neergaard 2010, s. 56–57; Norocel 2010a, s. 179). Men Åkessons avsikt att kontrollera kvinnorna, deras sexualitet och deras reproduktiva förmåga var inte endast begränsad till förbud mot samlag med den manlige Andre. Åkesson argumenterade även för en begränsning av kvinnors möjligheter till att avbryta oönskade graviditeter, och hävdade att en brist på strängare kontroll skulle sända ”fel signaler”, vilket i sin tur skulle ”stimulera en ökning av antalet svenska aborter” (Osignerad artikel 2007b).

Således är det könade symbolspråket centrerat kring den begreppsliga metaforen folkhemmet i fara ”om den organiska sammansmältningen av modern, kroppen och nationen i kvinnan försvagas” (Eduards 2007, s. 121). Den reproduktiva patriarkala heteronormativiteten skulle därmed prisas som det önskvärda idealet för den svenska nationella familjen. Till exempel propagerade Åkesson under förberedelserna inför 2010 års riksdagsval för naturligheten i den heterosexuella kärnfamiljsstrukturen, i kvinnornas underordning och i deras band till hemmet, och han signalerade en vägran att erkänna andra familjekonstellationer – vilket också var vägledande för hans inställning till sexuella minoriteter:

Sverigedemokraterna ser med oro på de senaste decenniernas samhällsutveckling där den traditionella familjens betydelse och familjelivets värden i allt högre utsträckning har kommit att ifrågasättas och nedvärderas. Föräldrar som väljer att stanna hemma med sina barn diskrimineras av ideologiska skäl till förmån för andra barnomsorgsalternativ och staten har mer och mer kommit att överta föräldrarnas fostrande och vårdande roll. Ett allt starkare ifrågasättande av den traditionella familjen och varje barns rätt till en mor och en far riskerar att förstärka känslan av otrygghet och rotlöshet hos många av våra barn. Vi slår däremot vakt om kärnfamiljen och det traditionella äktenskapet som samhällets bas (Åkesson 2009a).

Åkessons synpunkter i frågan påminner starkt om det konservativa tanke sättet att familjelivet är viktigt för kvinnor. Feministisk forskning har hävdats att den vanligaste tolkningen av folkhemsbegreppet har inneburit att kvinnorna har betraktats endast som folkhemmets inredare (Hirdman

1995, s. 174). I texten ovan framställs också SD som folkhemmets enda engagerade försvarare, som dessutom inte påstås vara motiverade av ”ideologiska skäl” utan som bara är intresserade av att skydda de ”nedvärderade” traditionella familjevärderingarna och rättigheterna för ”föräldrar som väljer att stanna hemma med sina barn”. Det är en könsneutral hänvisning till kvinnors ”naturliga” plats i den privata sfären.

Åkesson går vidare motströms när han förkunnar ”varje barns rätt till en mamma och en pappa” och hotar med en farlig ”rotlöshet” om den heteronormativa kärnfamiljen skulle reformeras så att den även rymmer andra familjetyper, såsom ensamföräldraskap och homosexuella familjer med barn, och därmed även frågan om assisterad befruktning och adoptionsrätt för dessa par. Även familjer som kommit till som ett resultat av flera äktenskap och skilsmässor över tid, eller ännu mer radikalt, icke-monogama familjearrangemang, hör till kategorin. I detta sammanhang förefaller homosexualitet som särskilt problematiskt inom de högerradikala populistiska föreställningarna om folkhemmet eftersom homosexualitet i realiteten undergräver den metaforiska grunden för nationen genom att utmana den ”naturliga” ordningen som förutsätter heteronormativiteten som den enda gångbara moraliska standarden (Lakoff 1996, s. 225; Eriksen 2002, s. 61–62).

Sett ur denna synvinkel har folkhemmet (om)definierats av Åkesson till att omfatta en exklusiv heteronormativ domän för svensk manlighet, som över tiden utvecklas i syfte att omöjliggöra förekomsten av andra familjeberättelser, familjeberättelser som skulle kunna inkludera den Andre, utifrån termer av etnisk, ”rasmässig” och sexuell olikhet. Med andra ord har den traditionalistiska definitionen av den svenska familjen – beskriven som om den enbart tillåter den svenske mannens heteronormativa vilja – projicerats på den svenska nationalstaten. På så sätt framhäver den en specifik genealogi av folkhemmet, en som förbjuder familjekonstellationer med etniskt olika och/eller sexuellt olika Andra. Därigenom utnyttjar Åkesson familjebegreppets dubbla syftningar: familjen som en grundläggande struktur för social organisation, och familjen som en ideologisk apparat som konstruerar hierarkiska strukturer med avseende på kön, sexualitet, social klass och etnicitet eller ”ras” (Hill Collins 1998, s. 63–64).

Avslutande diskussion: könade begreppsliga metaforer och högerradikal populism

Sedan september 2010 när SD röstades in i riksdagen har Jimmie Åkesson och hans parti utsatts för en intensiv granskning av både medier och forskare. I denna artikel har jag försökt att undersöka Åkessons diskursiva konstruktion av den högerradikala populismen i Sverige med hjälp av den begreppsliga metafor teorin. För att även kunna undersöka genusaspekter i Åkessons skrivande föreslog jag att den begreppsliga metafor teorin skulle utökas med ett genealogiskt perspektiv. Detta omfattar de konsekutiva hegemoniska artikulationerna av svensk heteronormativ maskulinitet med ett perspektiv som betonar kön, klass och etnicitet eller ”ras” som bärande principer.

Jag presenterade även de viktigaste principerna och de senaste framstegen inom den begreppsliga metafor teorin – särskild uppmärksamhet ägnades åt metaforen ”nationen är en familj” – och kritiska reflektioner framfördes. Vikten av kultur och effekterna av kulturell särart för produktion och tolkning av metaforer, något som varierar från ett samhälle till ett annat och även över tid (Lakoff & Johnson 1980, s. 22–24; Ringmar 2008, s. 58), har även presenterats i artikeln. Det senare utgjorde en viktig utgångspunkt i den nya konceptualiseringen av den begreppsliga metafor teorin.

Jag är medveten om att begreppsliga metaforer stöds av könsmaktordningar – som beskriver män och maskuliniteter i termer av ledarskap, orsak, styrka och kreativitet, medan kvinnor beskrivs i termer av vördnad, irrationalitet, svaghet och fortplantning – och jag har därför presenterat ett genealogiskt perspektiv på hur begreppsliga metaforer utvecklas över tid. På så sätt vill jag både undvika faran med en cirkulär analys och skapa en lämplig metodapparat.

Med utgångspunkt i dessa konceptuella klargöranden har jag analyserat Åkessons (om)tolkningar av folkhemsmetaforen. Jag hävdade att hans skrivande underbyggdes av en nostalgisk diskurs präglad av välfärdschauvinism, en strängt konservativ heteronormativ hållning och en lätt dold främlingsfientlig attityd. I sina skildringar av folkhemmet betonade

Åkesson ständigt en kritik riktad mot S och dess dåvarande ledare Mona Sahlin och han reifierade den manliga hegemonin i de svenska fackför-
eningarna. Genom sina ständiga referenser till kristendomen, särskilt till
den svenska lutherska kyrkan, underströk Åkesson uppfattningen att det
svenska folkhemmet har kristendomen som en bärande princip och att
denna princip fungerar som en barriär mot islam och andra eventuellt
hotande religiösa samfund. Det implicita ”civilisationernas krig” och den
”misslyckade integrationen” sporrade en ompositionering baserad på tra-
ditionalistiskt konservativa grunder. Detta gällde inte bara i frågor om
att utesluta den etniskt och rasmässigt olika Andre, utan också om att
kontrollera kvinnors kroppar och att återställa traditionellt patriarkala
hierarkier med den svenske mannen i centrum. Därtill var Åkesson i sin
diskurs emot att öppna det heteronormativa kärnfamiljsbegreppet för
sexuell mångfald och olika familjetolkningar och -konstellationer.

Min analys visade därmed att de heteronormativa hegemoniska struk-
turen vilar på idén om tvåsamhet som en förklaring till reproduktionen
av ”sanna” svenskar som omfattar ”svensk kultur” och ”svenska värde-
ringar”. Denna idé bygger på en djupt förankrad rädsla för främlingar och
invandrade Andra (främlingsfientlighet) tillsammans med en rädsla för
rasblandning (oäkta förhållanden) och en rädsla för en icke-heterosexuell
Andre (homofobi).

Referenser

- Andersson, Hans-Olof 2009. Sverigedemokraternas kommunkonferens. *SD-Kuriren*, nr
80, s. 1, 5.
- Andersson, Jenny 2009. *När framtiden redan hänt. Socialdemokratin och folkhemsnostal-
gin*. Stockholm: Ordfront.
- Aristoteles 1993. *Aristoteles' Poetik*. Uppsala: Institutionen för estetik, Uppsala universitet.
- Boréus, Kristina & Bergström, Göran 2009. Lingvistisk textanalys, i Bergström, Göran
& Boréus, Kristina (red.) *Textens mening och makt. Metodbok i samhällsvetenskaplig
text- och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Bredström, Anna 2006. Maskulinitet och kamp om nationella arenor – reflektioner
kring bilden av ”invandrarkillar” i svensk media, i de los Reyes, Paulina, Molina,
Irene & Mulinari, Diana (red.) *Maktens (o)lika förklådnader. Kön, klass & etnicitet i
det postkoloniala Sverige*. Stockholm: Atlas.
- Broberg, Gunnar & Tydén, Mattias 2005. *Oönskade i folkhemmet. Rasbygien och sterilise-
ring i Sverige*. Stockholm: Dialogos.

- Carney, Gemma 2008. Data, Anecdote and Metaphor in Gender Equality Policy-Making: Merging "Intellectual and Real World Mainstreaming", i Carver, Terrell & Pikalo, Jernej (red.) *Political Language and Metaphor. Interpreting and Changing the World*. London: Routledge.
- Carver, Terrell 2008a. The Machine in the Man, i Parpart, Jane & Zalewski, Marysia (red.) *Rethinking the Man Question. Sex, Gender and Violence in International Relations*. London: Zed Books.
- Carver, Terrell 2008b. Real Construction through Metaphorical Language: how Animals and Machines (Amongst other Metaphors) Maketh (Hu)man (what "He" is), i Carver, Terrell & Pikalo, Jernej (red.) *Political Language and Metaphor. Interpreting and Changing the World*. London: Routledge.
- Carver, Terrell & Pikalo, Jernej. 2008. Editors' Introduction, i Carver, Terrell & Pikalo, Jernej (red.) *Political Language and Metaphor. Interpreting and Changing the World*. London: Routledge.
- Charteris-Black, Jonathan 2004. *Corpus Approaches to Critical Metaphor Analysis*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Cienki, Alan 2005. Metaphor in the "Strict Father" and "Nurturant Parent" Cognitive Models. Theoretical Issues Raised in an Empirical Study. *Cognitive Linguistics* 16, 2, s. 279–312.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1515/cogl.2005.16.2.279>
- Dahlstedt, Magnus 2009. *Aktiveringens politik. Demokrati och medborgarskap för ett nytt millennium*. Stockholm: Liber.
- de los Reyes, Paulina & Molina, Irene 2000. Kön, klass och ras/etnicitet: en nödvändig triologi för den feministiska forskningen. *Sofia*, nr 2, s. 4–12.
- Eduards, Maud 2007. *Kroppspolitik. Om Moder Svea och andra kvinnor*. Stockholm: Atlas.
- Eriksen, Thomas Hylland 2002. The Sexual Life of Nations. Notes on Gender and Nationhood. *Kvinder, Køn & Forskning*, nr 2, s. 52–65.
- Eriksson, Henrik, Sandberg, Jonas & Pringle, Keith 2008. "It Feels Like a Defoliation..." Older Men's Notions of Informal Support as Primary Caregivers. *NORMA* 3, 1, s. 48–61.
- Foucault, Michel 2000. Nietzsche, Genealogy, History, i Faubion, James (red.) *Michel Foucault. Esthetics, Method, and Epistemology*. London: Penguin Books.
- Foucault, Michel 2003. *Övervakning och straff. Fängelsets födelse*. Lund: Arkiv förlag.
- Geden, Oliver 2005. The Discursive Representation of Masculinity in the Freedom Party of Austria (FPÖ). *Journal of Language and Politics* 4, 3, s. 397–420.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1075/jlp.4.3.04ged>
- Gibbs, Raymond W. Jr 1998. The Fight over Metaphor in Thought and Language, i Katz, Albert, Cacciari, Cristina, Gibbs, Raymond W. Jr & Turner, Mark (red.) *Figurative Language and Thought*. Oxford: Oxford University Press.
- Gibbs, Raymond W. Jr & Loneragan, Julia 2009. Studying Metaphor in Discourse: Some Lessons, Challenges and New Data, i Musolff, Andreas & Zinken, Jörg (red.) *Metaphor and Discourse*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.

- Götz, Norbert 2001. Den moderna Tomtebolyckan, i Almqvist, Kurt & Glans, Kay (red.) *Den svenska framgångssagan?* Stockholm: Fischer & Co förlag.
- Hall, Patrik 1998. *The Social Construction of Nationalism. The Case of Sweden*. Lund: Lund University Press.
- Hansson, Per Albin 2010. Folkhemstalet. Tal vid andra kammarens remissdebatt, onsdagen den 18 januari 1928. *Fronesis*, nr 34, s. 57–61.
- Hellström, Anders 2010. *Vi är de goda. Den offentliga debatten om Sverigedemokraterna och deras politik*. Hägersten: Tankekraft.
- Hellström, Anders & Nilsson, Tom 2010. "We Are the Good Guys". Ideological Positioning of the Nationalist Party Sverigedemokraterna in Contemporary Swedish Politics. *Ethnicities* 10, 1, s. 55–76.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1468796809354214>
- Hill Collins, Patricia 1998. It's All In The Family. Intersections of Gender, Race, and Nation. *Hypatia* 13, 3, s. 62–82.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1111/j.1527-2001.1998.tb01370.x>
- Hirdman, Yvonne 1995. *Att lägga livet till rätta. Studier i svensk folkhemspolitik*. Stockholm: Carlssons.
- Honohan, Iseult 2008. Metaphors of Solidarity, i Carver, Terrell & Pikalo, Jernej (red.) *Political Language and Metaphor. Interpreting and Changing the World*. London: Routledge.
- Huntington, Samuel P. 2006. *Civilisationernas kamp. Mot en ny världsordning*. Stockholm: Atlantis.
- Jackson, Stevi 2006. Interchanges: Gender, Sexuality and Heterosexuality. The Complexity (and Limits) of Heteronormativity. *Feminist Theory* 7, 1, s. 105–121.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1177/1464700106061462>
- Johansson, Thomas (red.) 2005. *Manlighetens omvandlingar. Ungdom, sexualitet och kön i heteronormativitetens gränstrakter*. Göteborg: Daidalos.
- Kertész, András & Rákosi, Csilla 2009. Cyclic vs. Circular Argumentation in the Conceptual Metaphor Theory. *Cognitive Linguistics* 20, 4, s. 703–732.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1515/COGL.2009.030>
- Keskinen, Suvi 2011. Borders of the Finnish Nation. Media, Politics and Rape by "Foreign" Perpetrators, i Eide, Elisabeth & Nikunen, Kaarina (red.) *Media in Motion. Cultural Complexity and Migration in the Nordic Region*. Farnham: Ashgate.
- Koller, Veronica & Semino, Elena 2009. Metaphor, Politics and Gender. A Case Study from Germany, i Ahrens, Kathleen (red.) *Politics, Gender and Conceptual Metaphors*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kress, Gunther 1985. *Linguistic Processes in Sociocultural Practice*. Oxford: Oxford University Press.
- Kövecses, Zoltán 2008. Conceptual Metaphor Theory. Some Criticisms and Alternative Proposals. *Annual Review of Cognitive Linguistics* 6, 1, s. 168–184.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1075/arcl.6.08kov>
- Lakoff, George 1996. *Moral Politics. What Conservatives Know That Liberals Don't*. Chicago: University of Chicago Press.

- Lakoff, George & Johnson, Mark 1980. *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press.
- Larsson, Stieg & Ekman, Mikael 2001. *Sverigedemokraterna. Den nationella rörelsen*. Stockholm: Ordfront.
- Laycock, David 2005. Visions of Popular Sovereignty. Mapping the Contested Terrain of Contemporary Western Populisms. *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 8, 2, s. 125–144.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/13698230500108827>
- Lennerhed, Lena 2002. *Sex i folkhemmet. RFSUs tidiga historia*. Hedemora: Gidlunds förlag.
- Lodenus, Anna-Lena & Wingborg, Mats 2009. *Slaget om svenskheten. Ta debatten med Sverigedemokraterna*. Stockholm: Premiss förlag.
- Mattsson, Pontus 2009. *Sverigedemokraterna in på bara skinnet*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Momani, Kawakib, Badarneh, Muhammad A. & Migdadi, Fathi 2009. Gender Metaphors in Middle Eastern Politics and the Arab Receiver. *Social Semiotics* 19, 3, s. 293–310.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/10350330903072664>
- Mudde, Cas 2007. *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Mulinari, Diana & Neergaard, Anders 2010. Sverigedemokraterna och det teoretiska fältet, i Deland, Mats, Hertzberg, Fredrik & Hvitfeldt, Thomas (red.) *Det vita fältet. Samtida forskning om högerextremism*. Uppsala: Historiska institutionen, Uppsala universitet.
- Norocel, Ov Cristian 2009. Globalization and its Male Contenders? The Question of Conservative Masculinities within the Radical Right Populist Discourses Across the EU, i Kultalahti, Jukka, Karpi, Ilari, Kultalahti, Olli & Todisco, Enrico (red.) *Globalization. Challenges to Research and Governance*. Helsingfors: E-WB Helsinki.
- Norocel, Ov Cristian 2010a. Constructing Radical Right Populist Resistance. Metaphors of Heterosexist Masculinities and the Family Question in Sweden. *NORMA* 5, 2, s. 169–183.
- Norocel, Ov Cristian 2010b. Romania is a Family and it Needs a Strict Father. Conceptual Metaphors at Work in Radical Right Populist Discourses. *Nationalities Papers* 38, 5, s. 705–721.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1080/00905992.2010.498465>
- Osignerad artikel 2006. SD tar strid mot islamiserade lov dagar. *SD-Kuriren*, nr 70, s. 10.
- Osignerad artikel 2007a. Jimmie Åkesson välkomnar Mona Sahlin. *SD-Kuriren*, nr 72, s. 12.
- Osignerad artikel 2007b. SD vill stoppa abortturismen. *SD-Kuriren*, nr 72, s. 12.
- Osignerad artikel 2008. SD kräver åtgärder mot svenskfientlighet. *SD-Kuriren*, nr 78, s. 8.
- Osignerad artikel 2009. Tala klarspråk om våldtäkterna! *SD-Kuriren*, nr 81, s. 9.
- Ringmar, Erik 2008. Metaphors of Social Order, i Carver, Terrell & Pikalo, Jernej (red.) *Political Language and Metaphor. Interpreting and Changing the World*. London: Routledge.

- Ruane, Joseph & Todd, Jennifer 2004. The Roots of Intense Ethnic Conflict May Not in Fact be Ethnic. Categories, Communities and Path Dependence. *European Journal of Sociology* 45, 2, s. 209–232.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1017/S0003975604001432>
- Runcis, Maija 1998. *Steriliseringar i folkhemmet*. Stockholm: Ordfront.
- Rydgren, Jens 2006. *From Tax Populism to Ethnic Nationalism. Radical Right-Wing Populism in Sweden*. New York: Berghahn Books.
- Seidman, Steven 2005. From Polluted Homosexual to the Normal Gay. Changing Patterns of Sexual Regulation in America, i Ingraham, Chrys (red.) *Thinking Straight. New Work in Critical Heterosexual Studies*. New York: Routledge.
- Semino, Elena 2008. *Metaphors in Discourse*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Trägårdh, Lars 2002. Sweden and the EU. Welfare State Nationalism and the Spectre of "Europe", i Hansen, Lene & Wæver, Ole (red.) *European Integration and National Identity. The Challenge of the Nordic States*. London: Routledge.
- Tuori, Salla 2009. Postcolonial and Queer Readings of "Migrant Families" in the Context of Multicultural Work, i Keskinen, Suvi, Tuori, Salla, Irni, Sari & Mulinari, Diana (red.) *Complying with Colonialism. Gender, Race and Ethnicity in the Nordic Region*. Farnham: Ashgate.
- Vertessen, Dieter & Landtsheer, Christ'l de 2008. A Metaphorical Election Style: Use of Metaphor at Election Time, i Carver, Terrell & Pikalo, Jernej (red.) *Political Language and Metaphor. Interpreting and Changing the World*. London: Routledge.
- Widfeldt, Anders 2000. Scandinavia: Mixed Success for the Populist Right. *Parliamentary Affairs* 53, 3, s. 486–500.
DOI: <http://dx.doi.org/10.1093/pa/53.3.486>
- Wieviorka, Michel 1993. *La démocratie à l'épreuve. Nationalisme, populisme, ethnicité*. Paris: La Découverte.
- Åkesson, Jimmie 2005a. Nu ska vi upp till bevis. *SD-Kuriren*, nr 64, s. 2.
- Åkesson, Jimmie 2005b. Vi kräver folkhemmet åter! *SD-Kuriren*, nr 65, s. 2.
- Åkesson, Jimmie 2008a. Sossarnas nya strategi mot Sverigedemokraterna. *SD-Kuriren*, nr 75, s. 2.
- Åkesson, Jimmie 2008b. Nöjd, oavsett vilket. *SD-Kuriren*, nr 75, s. 4.
- Åkesson, Jimmie 2009a. Sverige är värt att bevara. *SD-Kuriren Kampanj*, hösten 2009, s. 3.
- Åkesson, Jimmie 2009b. Maud Olofsson vilse i fabernas värld. *SD-Kuriren*, nr 84, s. 5.

ANNONS

Maria Björkman

Den anfrätta stammen

Nils von Hofsten, eugeniken
och steriliseringarna 1909–1963

Arkiv förlag 2011, mjukband, 240 sidor

Hundra år av tvåsamhet

Äktenskapet i svenska
statliga utredningar 1909–2009

—————
Catrine Andersson

Arkiv förlag 2011,
mjukband, 200 sidor

»[Läs mer om böckerna på www.arkiv.nu](http://www.arkiv.nu)«

